

Årsuppföljning av bredbandskoordinators arbete Norrbotten 2017 – bilaga

00273-2018

Årsuppföljning Bredbandskoordinator 2017 Norrbotten

Region Norrbotten bildades januari 2017 och funktionen bredbandskoordinator flyttades därmed över från Länsstyrelsen. Under 2017 har Bredbandskoordinator (Bbk) arbetat 50% i den rollen. Tjänsteperson som är Bbk har arbetat övriga 50% i ett projekt för ökad samverkan kring landsbygdsfrågor, med fokus på digitalisering av landsbygder – ”Smarta hållbara byar”. Trots att Bbk endast arbetat 50% har arbetet tågat på bra i Norrbotten, det p.g.a. ett moget samarbete mellan kommunala IT-chefer/Stadsnättschefer, ett samarbete som IT-Norrbotten drivit sedan 1996. Under året har IT-Norrbotten anställt en person som arbetar med att stödja kommuner med tekniska frågor i bredbandsutbyggnaden. Genom projektet ”Smarta hållbara byar” har RN skapat ett nätverk som arbetar med nyttan av bredband på landsbygder.

RN har antagit den nationella bredbandsstrategin politiskt, men vi har ännu inget formellt dokument som kallas regional bredbandsstrategi. Arbetet med den regionala agendan för digitalisering av Norrbotten påbörjades redan hösten 2016, därefter drog RN ner på takten i arbetet under våren 2017 i väntan på den nationella digitaliseringsstrategin. När den kom i maj 2017 stöptes den regionala agendan om för att passa in i målformuleringar från den nya nationella digitaliseringsstrategin. I den nya regionala agendan har RN även lagt in målen för den nationella bredbandsstrategin. För ett hållbart digitaliserat Norrbotten – en regional agenda 2017–2019 har ännu inte tagits politiskt, men har en väldigt fin layout.

Under 2017 påbörjades arbetet med att ta fram en ny Regional utvecklingsstrategi (RUS) i länet. För ett hållbart digitaliserat Norrbotten – en regional agenda 2017–2019 ska integreras fullt ut i RUS:en. Den antas politiskt 2018.

I dag har Norrbottens län en uppskattad bredbandsutbyggnad till 60%, 2020 är den uppskattade finansierade siffran 90%.

	Uppskattad bredbandsutbyggnad 2017	Uppskattad finansierad bredbandsutbyggnad 2020
Arjeplog	30	100
Arvidsjaur	61	71
Boden	65	100
Gällivare	52	97
Haparanda	35	100
Jokkmokk	80	80
Kalix	30	95
Kiruna	70	90
Luleå	80	94
Pajala	57	65

Piteå	85	100
Älvsbyn	65	78
Överkalix	75	100
Övertorneå	56	95

Finansiering av bredbandsutbyggnaden i Norrbotten 2014-2020:

- Kommunalt: ca 750 Mkr
- Statligt: ca 325 Mkr
- Kommersiellt: ca 600 Mkr

Summa: 1675 Mkr

Region Norrbotten räknar på att det saknas 1 miljard kr för 100% utbyggnation i länet.

Norrbotten är ett län som i stor grad är beroende av offentliga medel för utbyggnation, likväl de kommersiella aktörerna, som de offentliga aktörerna. Ett år av reflektion och förståelse för hur offentliga medel kan användas i samverkan med kommersiella aktörer/kommunala medel har präglat Norrbotten 2017. Denna samverkansprocess har fått Boden, Arjeplog, Luleå, Kalix, Haparanda, Gällivare, och Överkalix att säkra finansiering för en utbyggnad på minst 95% fiber till 2020. De första 4 har samverkan med kommersiella aktörer och de sista tre har tagit ett kommunalt ansvar i samverkan med statliga medel. I övrigt har kommuner i Norrbotten stärkt samverkan med IT-Norrbotten i utvecklingen av Stadsnät i samverkan, där ITN nu agerar KO för 5 kommuner i länet. Fler kommuner förväntas ansluta sig under nästa år. ITN har också lett ett samarbete kring radiolänk mellan kommunerna, ett samarbete som initierades av bredbandskoordinator 2016 genom seminarium och flitig information till kommunerna om radiolänklösningar.

Kommun	Så arbetar kommunerna med bredbandsfrågor
Arjeplog	Bygger ut till 100 % 2020 med hjälp av nära 50 milj kr i stöd från Landsbygdsprogrammet (LB) och regionala fonden. Efter upphandling har kommunen sålt dessa stöd, samt sitt stadsnät A-net till Telia mot att de bygger ut 100% fiber till hushållen i kommunen. Bredbandskoordinator förmodar att affären var intressant för Telia pga stamnätet som bygger ihop Sverige och Norge, samt att kommunen lämnar över en "färdig affär" med avsiktsförklaringar till kund, samverkan med Vattenfall och samverkan med Norska parter.
Arvidsjaur	Bygger ut till 70 % 2020 med hjälp av nära 10 miljoner i stöd från Landsbygdsprogrammet (LB), samt med egna kommunala medel. De bygger ut i sitt stadsnät, men ansvarig för stadsnätet är den samme som kommunens IT-chef. Under 2017 har Arvidsjaur stadsnät anslutit sig till IT-norrbottens satsning Stadsnät i samverkan. Framtidsutmaning:
Jokkmokk	Bygger ut till 80 % 2020 i kommunal regi med egna kommunala medel. Under 2017 har Jokkmokk anslutit sig till IT-norrbottens satsning Stadsnät i samverkan. Jokkmokk har under 2017 bygg ut från Vollerim mot Murkek i samverkan med Vattenfall.
Gällivare	Bygger ut till 97 % 2020 med över 22,5 miljoner i stöd från Landsbygdsprogrammet (LB) och regionala fonden, samt att kommunen tar ett lån. De bygger ut i sitt stadsnät, men ansvarig för stadsnätet är den samme som kommunens IT-chef. Under 2017 har Gällivare planerat sin utbyggnation, som sätter full fart under 2018.
Kiruna	Bygger ut till 90 % 2020 med ca 5 miljoner i stöd från regionala fonden, samt att kommunen tar ett lån. De bygger ut i sitt stadsnät, men ansvarig för stadsnätet är den samme som kommunens IT-chef.
Pajala	Bygger ut till 65 % 2020 med nära 20 miljoner i stöd från Landsbygdsprogrammet (LB) och regionala fonden, samt att kommunen går in med egna medel. De bygger ut i kommunal regi. Under året har de tittat på möjligheterna till att bygga en samhällsmast i samverkan med

	Telia, men eftersom Telia inte kan erbjuda ett NGA-nät så kan de inte använda stöd från Landsbygdsprogrammet. Under 2017 har Pajala anslutit sig till IT-norrbottnens satsning Stadsnät i samverkan.
Övertorneå	Bygger ut till 95 % 2020 med ca 3,5 miljoner i stöd från regionala fonden, samt att kommunen går in med egna medel. Utbyggnationen sker i kommunal regi.
Haparanda	Bygger ut till 100 % 2020 med nära 20 miljoner i stöd från Landsbygdsprogrammet (LB) och regionala fonden, samt att kommunen tar ett lån. De bygger ut i sitt stadsnät, men ansvarig för stadsnätet är den samme som kommunens IT-chef.
Överkalix	Bygger ut till 100 % 2020 med över 25 miljoner i stöd från Landsbygdsprogrammet (LB) och regionala fonden, samt egna kommunala medel.
Kalix	Bygger ut till 95 % 2020 med nära 21 miljoner i stöd från Landsbygdsprogrammet (LB). Kalix har efter upphandling överlåtit sitt stöd till IP-only, utbyggnaden har börjat. Kalix har ett stadsnät, men stadsnätchef och IT-chef är den samme och är anställd av kommunen.
Luleå	Bygger ut till 95 % 2020 med nära 17 miljoner i stöd från Landsbygdsprogrammet (LB), samt egna kommunala medel och . Kommunen bygger ut både i stadsnätet Lunet och i kommunal regi. De förhandlar just nu med Telia och IP-only om överlåtande av stöd för utbyggnation av landsbygderna.
Boden	Bygger ut till 100 % 2020 med nära 17 miljoner i stöd från Landsbygdsprogrammet (LB). Boden håller just nu på att upphandla överlåtelse av bredbandsstödet mot en 100%-ig utbyggnation av kvarvarande landsbygder. Boden har byggt ut i ett stadsnät, men ansvarig för stadsnätet är den samme som kommunens IT-chef.
Piteå	Bygger ut till 100 % 2020 under förutsättning att de får stöd från Landsbygdsprogrammet med över 50 miljoner för utbyggnation av deras glesare landsbygdsområden, vilket inte är troligt pga att projektet inte får höga urvalskriterier. Piteå bygger ut i sitt stadsnät Piteenergi.
Älvsbyn	Bygger ut till nära 80 % 2020 med nära 20 miljoner i stöd från Landsbygdsprogrammet (LB) och regionala fonden. Älvsbyn bygger ut i ett stadsnät, men ansvarig för stadsnätet är den samme som kommunens IT-chef. Under 2017 har Älvsbyn anslutit sig till IT-norrbottnens satsning Stadsnät i samverkan.

Alla kommuner har en finansierad plan för utbyggnation av fiber fram till 2020. Efter 2020 står de kommuner som inte har säkrat en 100% utbyggnad utan finansiering för resterande utbyggnation. Klassiska lösningar som radiolänk är inte alltid en bra lösning i glesbygd ur livscykel perspektiv. Pajala kommun har räknat ut att det inte är billigare att bygga ut med radiolänk än fiber på de ställen man en mast måste placeras där det varken finns väg eller el. I Norrbotten är samverkan väl etablerad på både politiskt och tjänstepersonnivå, utbyggnadsmodeller sprids mellan kommuner, gemensamma lösningar för att hålla nere kostnaderna etableras, IT-Norrbotten tar stora kostnader för kommunerna trots att de gör en vinst varje år. De flesta kommunerna har själva tagit stora kostnader för utbyggnationen, eller sålt sina stöd till kommersiella aktörer. Norrbottens glesbygd är inte kommersiellt gångbar enligt de kommersiella aktörerna. Utan utökad statligt stöd för distributionsnät till byarna, samt in i de långsträckta byarna får Norrbotten problem med utbyggnationen 90-98%.

I Norrbotten samverkar kring bredbandsutbyggnad i följande nätverk:

Stadsnätssamverkan: Deltagare IT-chefer, stadsnätchefer, bbk, Länsstyrelsens bredbandssamordnare. Fokus på fiber utbyggnad, teknik, affärsmodeller, nationell information och samverkansprojekt. Ansvarig sammankallande IT-Norrbotten. Samverkan kring mobil täckning: Deltagare i projektet Täckningskoll i Norrbotten, blandning mellan telefonansvariga och IT-chefer, samt Landsbygdsutvecklare och Ltu. Fokus mobil täckning, behov av mobiltäckning. Ansvarig sammankallande bbk "Smarta hållbara byar": Deltagare Landsbygdsutvecklare i kommunerna, Länsstyrel-

sen. Fokus tekniska frågor kring digitalisering av landsbygder och nyttan av bredband/digitalisering. Ansvarig sammankallande bbk.

Bredbandskoordinator har drivit/varit aktiv i tre stora projekt under året:

Projekt	Täckningskoll	#Fulltäckning	Smarta hållbara byar
Sam-arbete	Länets kommuner, företaget IQMTEL och Ltu	Ltu, LTH, Ericsson, Teracom, Arctos labs, North net connect, Region Västerbotten, Visita, Lrf, Akademi Norr, Iteam	Alla kommuner i länet, Länsstyrelsen och Ltu
Vad?	Mätning av mobiltäckning i länet. Spridning om kunskap om hur mobiltäckning kan förbättras i länet.	Skapa attraktiva och konkurrenskraftiga landsbygdsområden med internettäckning överallt, genom ny 5G teknik och en affärsmodell som möjliggör en offentlig nätooperatör	Nätverksbyggande och kunskapshöjande kring behov och möjligheter för digital service på landsbygder i Norrbotten. Behov av bredband. Delningsekonomi, samordnade transporter
Finansiering och fortsättning	Anställer Post Doc med Ltu för djupare analyser. Samverkan med IQMTEL, ambulansheten RN. Bbk förhandlade fram möjligheten till en möjlig fortsättning av mätningarna i 5 år med rimlig kostnad för kommuner. Ltu är datavärd.	Vinnovaprojekt UDI 1. Ansökan inne UDI 2.	Förstudie 2018. Vinnovaprojekt UDI 1 ansökan inne. Ansökan för genomförande Tillväxtverket på gång.

Det är lätt att hitta samverkans partner för aktiviteter och lätt att få med tjänstepersoner i nätverk. I många fall har samverkan övergått till en operativ nivå och i detaljerna blir skillnaderna mellan kommunerna/aktörerna tydligare. IT-Norrbotten har gjort ett bra jobb som lyckats få fem kommuner med i stadsnät i samverkan. ITN har även en samverkan med Norrbottens e-nämnd där de tillsammans ser över noderna för bredbandsinfrastrukturen och hur kommunernas servrar kan samordnas. Ur ett kvalitets-, energi- och ur ett säkerhetsperspektiv. E-nämnden och kommunernas landsbygdsutvecklades nätverk ”Smarta hållbara byar” samverkar kring e-tjänster för medborgare genom tjänsteplattformen open-e.

Region Norrbotten arbetar strategiskt med utvecklingsfrågor inom sjukvården som överlappar bra med arbetet nyttan av bredband.

”Attraktiv Region”

Möjligheter: Förebygga sjukdomar, förändrade arbetssätt och digitalisering

Utmaningar: Stora avstånd, ökad försörjningsbörda, svag befolkningsutveckling, bristande folkhälsa, svårigheter med kompetensförsörjning.

Det är viktigt att fibrera hela Norrbotten, Sveriges enda ingång till det arktiska samarbetet med Norge, Finland, Ryssland, USA, Grönland (Danmark) och Island. Ur ett Sverigeperspektiv viktigt samarbete för klimatfrågan och utvinning av naturresurser.

